

**Башкорт теле һәм әзәбиәте буйынса
9-11-се синыф укыусылары өсөн
муниципаль олимпиадаһы һорауҙары**

Максималь балл – 80

1. Бирелгән текстты укы, уның стилин билдәлә. Текска исем бир.

1. Ғәжәп тауҙар теҙмәһе ул Урал. 2. Уның зурлығын, озонлоғон тасуирлап, былай тип язған башкорт халыҡ шағиры Рәшит Ниғмәти: «Үҙе Боз диңгезенең һыуын эсә, ә койроғо койона Аралда». 3. Эйе, ысынлап та, уның бер осо Төньяҡ Бозло Океанға етеп торһа, көньяғы Ырымбур далалары һәм Ҡазақстанға барып сыға.

4. Мәғрур Урал буйҙарында бик боронғо замандарҙан алып башкорт халқы йәшәгән. 5. Ошо тауҙарға һокланып, ул «Урал батыр», «Аҡбузат» эпостарын, бик күп йырҙар, әкиәттәр ижад иткән.

6. «Урал» атамаһы башкорт теленән алынған. 7. Урал образы башкорттарҙың Тыуған ил символы булып һанала. *(Р. Шәкүрҙән.)*

2. (3) кушма һөйләм төрөн билдәлә.

3. Текстан ер-һыу атамаларын белдергән исем һүзҙәрөн тап, уларҙы язып ал, тәржемә ит.

3. Ниндәй һөйләмдәр тиң киҫәктәр менән катмарланған?

4. (4) һөйләмдәге “бик боронғо” һүзбәйләнешендә “боронғо” һүҙенә антоним һүз һәм синоним һүз килтер.

5. Текстан йәнләнәлдерелгән исем һүзҙәрөн язып ал.

6. «Үҙе Боз диңгезенең һыуын эсә, ә койроғо койона Аралда». Был һөйләмдә тәржемә ит. Ул халыҡ ижадының ниндәй жанрына карай?

7. (1) Ябай һөйләм төрөн билдәлә.

8. (2) Тура телмәрле һөйләмдәң схемаһын төҙө.

9. (5) һөйләмдәң тыныш билдәләренәң куйылышын аңлат.

10. Текстан абстракт төшөнсәһе белдергән һүзҙәрҙе язып ал.

11. «Атанан күргән ук юнған, әсәнән күргән - ...» - мәкәлдә тамамлағыҙ.

а) ... – сәй эскән.

б) ... – тун бескән.

- б) Айһылыу Йәғәфәрова.
  - в) Мәүлит Ямалетдинов.
16. «Һыҙҙырыт, курай, үткән кайғыларҙы, Өззөрт, курай, йөрәккәй кылдарын ...» - кем шиғыры -
- а) Шәйехзада Бабич.
  - б) Ирек Кинйәбулатов.
  - в) Мифтахетдин Акмулла.
17. "Үз яғыма кайтһам..." - йыр тексының авторы?
- а) Кадир Даян.
  - б) Назар Нәжми.
  - в) Риф Мифтахов.
18. Бәпәнәй абыҙ, Тәфтиләү мырза – был геройҙар Булат Рафиковтың кайһы эсәренән?
- а) «Эйәрләнгән ат» тарихи фаразы геройҙары.
  - б) «Көнгәк» романы персонаждары.
  - в) «Караһакал» романы буйынса.
19. Рәссам Әхмәт Лотфуллин төшөргән картина - ...
- а) «Ер рухы».
  - б) «Фронтка озатыу».
  - в) «Көтөү».
20. «Тыуған телем тыуған еремдә
Яңғыраһа мәңге, йыр булып,
Һис үкенмәс инем гүремдә
Ятканда ла, кара ер булып», - бирелгән поэтик тексты анализлағыҙ – уның авторын, лирик төрөн һәм поэтик формаһын билдәләгеҙ.

Вопросы и задания муниципального этапа олимпиады по башкирскому языку и литературе для учащихся 9-11 классов

Максимальный балл – 80

1. Прочитайте текст и определите его стиль. Озаглавьте текст.
2. Определите тип указанного сложного предложения.
3. Найдите в тексте и выпишите имена собственные, переведите их на русский язык.
4. Приведите антоним и синоним к данному слову.
5. Выпишите из текста одушевленные имена существительные.
6. Переведите фразу на русский язык. Определите, к какому жанру народного творчества можно отнести это предложение.
7. Определите тип указанного простого предложения.
8. Начертите схему предложения с прямой речью.
9. Объясните постановку знаков препинания в данном предложении.
10. Выпишите из текста абстрактные имена существительные.
11. Установите соответствие текста.
12. Определите вид народного обряда.
13. Установите отрывок произведения.
14. Установите биографию поэта.
15. Установите биографию поэта.
16. Установите авторство произведения.
17. Установите автора текста.
18. Установите героев произведения.
19. Определите автора картины.
20. Провести анализ поэтического текста.